

L'Europa tar l'elecziun da december

Tgi duai pledar cun Bruxel

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Cuss. fed. Moritz Leuenberger, annunziand sia demission, ha avert tschintg mais da discussiuns electorals. Lezza perioda entschaiva en la chalira, consequenza da la midada da clima, ma igl è dapli che mo in teater da stad. Quels tschintg mais vegnan a manar decisiuns relevantas areguard nossa rolla amez l'Europa.** Ils stadis limitrofs vulan impedir la fugia da chapitals vers nossas bancas; quai conferman perquisiziuns dals davos dis en Germania. Durant l'advent 2010 vegn il parlament a renovar e regiuvinar la regenza en la speranza da Nadal, ma era en la spegta da vieutas imminetas davart la crisa europeica da finanzas. Grazia a la relativa pausa da stad pon ins trair endament da tge ch'i sa tracta. Quai fa il magazin «L'Hebdo» (Losanna) en ses numer dals 15 da fanadur.

Sclerir avantatgs e dischavantatgs

«Nagin armistizi tranter Berna e Bruxelles»: Uschia la lingia grossa da p. 28. L'autur, Michel Guillaume, citescha Michael Reiterer, ambassadur da l'Uniu europeica (UE) en Svizra: «In armistizi cun la Svizra na poi betg dar, damai che nus n'essan mai stads inimis» (p. 29). Dentant: «Pli che mai maina la via bilaterala ad ina via tschorva» (p. 28). Plis stadis europeics pretendan che la Svizra «stgassia ils avantatgs fiscals ch'ils chantuns concedan per attrair interpresas novas (...) e ch'ella acceptia il barat automatic da datas per cumbatter la defraudaziun fiscala» (pp. 28–29). En ina circulara dals 7 da fanadur scriva cuss. naz. Christa Markwalder (Burgdorf/BE), parsura dal «Nov moviment europeic» e «papabile» per la successiun da cuss. fed. Hans Rudolf Merz: «Probablmain a la fin d'avust preschenta il cussegl federal in rapport nov davart la politica europeica da la Svizra. Quai han pretendi 101 commembras e commembers dal cussegl naziunal ord differentas partidas» (1), t. a. Tarcisius Caviezel, Brigitta M. Gadiant e Sep Cathomas. Lez rapport, tenor la «SonntagsZeitung» dals 11 da fanadur, duess recumandar ina colliaziun cun la dretgira da l'Uniu europeica da commerzi liber (per englais Efta). Il president da lezza dretgira, Carl Baudenbacher (Universitad da Son Gagl), manegia ch'ella pudess schliar la dispita fiscala tranter la Svizra e l'UE. Guillaume commentescha en «L'Hebdo»: «Quai fiss dentant ina via giuridica, ma il problem

En connex cun las elecziuns dal cussegl federal vegn era la relaziun tranter la Svizra e l'Europa a vegnir tematisada. KEYSTONE

è politic» (p. 29). Cuss. naz. Chiara Simoneschi-Cortesi (Comano/TI) commentescha: «L'emprim ston ins analisar a curta vista ils instruments existents, pia las relaziuns bilaterals. Lura ston ins sclerir ils avantatgs e dischavantatgs a media e lunga scadenza d'in'adesiun a l'UE» (2). Quai manegia er «Avenir suisse», gruppa da studis economics.

«Giu cun ellas!»

Areguard la successiun da Leuenberger ed eventualmain era da Merz han insaquants politichers definì criteris che han en sasezs pauc da far cun la chaussa. Per vegnir suenter omadus regents en ils «papabili» per gronda part femnas; quai n'acceptan betg umens da la politica en la pld e cunzunt la pps. Qua sa distingua cuss. naz. Hans Fehr (pps, ZH): «Las dunnas s'avischinan als problems en in'otra moda e maniera ch'ils umens, main analitica e pli sentimental»

(«L'Hebdo» dals 15 da fanadur, p. 24). Questa «filosofia» declera pertge che la pps ha chatschà tras 2003 la destituziun da la cussegliera federala da la pcd e l'attribuziun da ses mandat al schef da la pps; quels signurs levan in «um analitic» empè d'ina «femna sentimental». Ina nova cussegliera federala ha remplazzà 2007 lez um, ma il nunstunclentaivel Hans Fehr ha declerà ils 14 da fanadur al «Forum» da «Radio Suisse romande la Première» ch'el veglia metter ad ir per 2011 la destituziun da questa regenta e d'ina segunda. Gist ils 15 tunava la lingia grossa dal frontispizi da la «Süddeutsche Zeitung» (Minca): «Dua femnas mainan il Nordrhein-Westfalen» – pia la primministra e la viceprimministra d'in pajais cun la piculezza da 18 milliuns olmas. «L'Hebdo» dals 15 turna a rebatter: «Las regenzas da Finlanda, Norvegia e Spagna cumpiglian ina maiortad da femnas (10 encunter 9, 10 encunter 9 e

10 encunter 8). Madrid ha schizunt attribui il minister da defensiu a la socialista catalana Carme Chacón» (p. 24). Ils umens «analitics» da Berna èn alarmads da las prognosas e retschertgas d'opiniun davart las successiuns da Leuenberger e Merz, favuraivlas cunzunt a dunnas: Cuss. gov. Regine Aeppli (ZH), cuss. naz. Jacqueline Fehr (ZH) e las cuss. dals stadis Anita Fetz (BS) e Simonetta Sommaruga (BE) empè da l'emprim, cuss. gov. Karin Keller-Sutter (SG) e cuss. naz. Markwalder empè dal segund. Per la pajja vegniss pli tard in um romand suenter Micheline Calmy-Rey; da quels dessi plis. A Hans Fehr ed a ses virils cumpogns ston ins dumandar: «N'ha la Svizra nagin quità pli urgent che la schlattaina da las persunas che la regian?»

1. Adressa: Postfach 481, 3000 Berna 22.
Internet: www.europa.ch
2. Cità en: «europa.ch» 1/2010, p. 7.
Posta electronica: info@europa.ch